

Sivas İlinin Eğitim Coğrafyası

Educational Geography of Sivas Province

Öz

Popüler kültürün içerisinde kalan toplumlar hızlı bir değişim ve dönüşüm gösterirler. Toplumların bu sürece uyum sağlayabilmesi, kalkınabilmesi, ekonomik ve sosyal açıdan çağın gereklerine uygun standartları yakalayabilmesi için öncelikli olarak iyi eğitim almış, bilgili ve becerili bireylere ihtiyaç vardır. Yirmi birinci yüzyılda insanların eğitimi bu denli önemli olmasına rağmen; ülkemizde bu konu yeteri kadar anlaşılmamış veya bu konuya gereken önem verilmemiştir.

Eğitim bir ülkenin gelişmesinde ve kalkınmasında en temel unsurlardan biridir. Bilindiği üzere eğitilmiş toplumlar hemen her alanda gelişir, güçlenir ve kalkınır. Ülke sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarda gelişerek başka toplumları geride bırakaraklara örnek olur, özgün çalışmalar üretirler. Bu nedenle ülkelerin kendi insanlarına sunacağı hizmetlerin başında hiç şüphesiz ki eğitim gelmektedir.

İç Anadolu Bölgesinde yer alan Sivas ilindeki fiziki alt yapı yeterli olmasına karşın eğitim ve öğretim oranları istenen düzeyde gelişmemiştir. Bu durumun nedenleri yörenin sahip olduğu coğrafi şartlar başta olmak üzere, bölge nüfusunun sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapısından kaynaklandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, coğrafya, Sivas

Abstract

In our changing world, there is a need for primarily well-educated people in order for societies to keep up with this rapid change and development process to improve to meet and rise appropriate standards of the age economically and socially. Although the education of people is so important in the age we live in; This issue is not sufficiently understood in our country or the necessary importance has not been given to this issue.

Education is one of the most basic elements in the development and development of a country. Educated societies develop, strengthen and progress in almost every field. The country improves in socio-economic and socio-cultural fields and sets an example for them, leaving other societies behind. For this reason, education is one of the services that a country will offer to its own people.

Although the physical infrastructure in Sivas Province, located in the Central Anatolia Region, is sufficient, education and Teaching rates have not developed at the desired level. The ancestors of this situation are the local socio-economic and socio-cultural aspects of the population of the region, especially geographical conditions It appears to be due to its structure.

Keywords: Education, geography, Sivas

Coşkun POLAT¹

Milli Eğitim Bakanlığı, Erzurum, Türkiye

Ministry of National Education, Erzurum,
Türkiye

coskun.polat18@ogr.atauni.edu.tr

(Sorumlu Yazar- Corresponding Author)

Hasbi SOYLU²

Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Coğrafya Bölümü, Erzurum, Türkiye

Atatürk University Faculty of Letters
Department of Geography, Erzurum, Türkiye
hasbisoylu@atauni.edu.tr

Geliş Tarihi/Received 29.05.2024
Kabul Tarihi/Accepted 21.10.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 30.12.2024

Cite this article as: Polat, C. & Soyulu, H. (2024). Educational geography of Sivas province, *Current Perspectives in Social Sciences*, 28(4), 491-503.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Eğitim coğrafyası; bir bölgede yaşayan toplumun eğitimi ve eğitim üzerinde etkili olan nedenleri inceleyen, okul, derslik, öğretmen ve öğrenci sayılarını, insanların eğitim düzeylerini, okullaşma oranlarını coğrafyanın ilkelerine göre araştırıp inceleyen beşeri coğrafyanın alt bölümlerinden biridir (Işık, 2013, s. 31). Bu çalışmanın amacı eğitim coğrafyası araştırmaları kapsamında Sivas ilinin bulunduğu bölgenin coğrafi şartlarıyla eğitim durumu arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Eğitim coğrafyası elde ettiği verilerin ışığında sorunların tespitini yaparken bu sorunların çözümüne yönelik öneriler de getirmektedir. Eğitim coğrafyası, yerleşmelerde eğitim planlaması yapılırken bir yol gösterici özelliği taşıması yanında; hem eğitim altyapısı planlayıcılarına hem de eğitim alanında yapılacak yatırımlara ışık tutar (Şahin, 2015, s. 46).

Günümüzde tüm ülkeler sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan gelişmişlik düzeyleri itibarıyla adeta bir yarış halindedir. Öyle ki bir ülkedeki ekonomik gelişme kadar, eğitimdeki gelişmeler de büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ülkemizin de içerisinde olduğu bu rekabet sürecinde ülkenin sahip olacağı sıralamayı, insanlarımızın eğitim düzeyleri belirleyecektir. Bu nedenle bölge içerisinde yer alan illerin doğal ortamlarını da dikkate alarak eğitim düzeylerindeki seviye farklılıklarına dikkat çekmek için İç Anadolu Bölgesi içinde bulunan Sivas İli çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Sivas ilinin kuzeyinde Tokat, Ordu; kuzeydoğusunda Giresun; doğusunda Erzincan; güneyinde Malatya, Kahramanmaraş ve Kayseri; batısında Yozgat illeri ile komşu bulunmaktadır (Harita 1).

Bu çalışmayla Sivas ilinin geçmişten günümüze eğitimi konu edinilerek; nüfusun günümüzdeki eğitim durumunu, sosyal ve ekonomik özellikleriyle ilişkili bir şekilde ele alarak, eğitim coğrafyası çalışması hazırlanmasına gayret edilmiştir.

Harita 1.

Araştırma sahasının lokasyon haritası.

1. Sivas Nüfusunun Okur Yazarlık Durumu

Bir toplumun eğitim düzeyinin belirlenmesinde en önemli göstergelerden biri de okuryazarlık durumudur (Soylu, 2000, s. 329). Bir bölgede yaşayan nüfusun eğitim durumu incelenirken, nüfusun okuryazarlık düzeyi başlıca üzerinde durulan niteliklerden biridir. Bununla birlikte özellikle günümüzde okuryazar nüfusun niteliksel durumunu göstermede yetersiz olduğu görüşünü savunanlar bulunmaktadır (Şahin, 2015, s. 45). Okuryazarlık, okuma ve yazma faaliyetleri ile birlikte kişinin yaşadığı hayatı ve bu hayat içinde nesnelere ve olayları algılayışı, yorumlaması ve sosyal hayatındaki bütün ilişkilerle anlamlandırması ile ilgili bir kavramdır. Kelimenin bu anlamı, batı kültürü içerisinde oluşmuş ve bizde de yavaş yavaş kullanıma girmiştir. Çağımızda okuryazarlık, yazı sembolleri ile gerçekleştirilen bir eylem olmanın dışında, pek çok zihinsel beceriyi, dili kullanarak gerçekleştirilen iletişim becerilerini ve tutumlarını ifade eden bir eğitim terimidir (Aşıcı, 2009, s. 9-26).

Okuryazarlık, bir dilin yazınlarını okuyabilme, okunan öğeleri algılama ve kavrama becerisine sahip olunmasıdır. UNESCO'nun tanımına göre ise okuryazarlık; farklı türdeki yazılı kaynakları, kayıtları kullanarak anlama, tanımlama, yorumlama, bir araya getirme, iletişim kurma ve hesap yapma becerisidir. Okuryazarlık, toplumun geniş kesimlerine hitap edebilmek, becerisini ve gücünü geliştirerek hedeflerine ulaşması için bireye imkân sağlayan bir olgu olarak da tanımlanmaktadır. Okuryazarlık kavramının geçmişi binlerce yıl öncesine kadar uzanmaktadır, ancak dünya üzerinde okuryazarlığın yaygınlık kazanması Endüstri Devrimi'nin yapılması, kâğıt ve matbaanın ucuzlaması ile kitapların daha erişilebilir hâle gelmesi ile başlar. Dolayısıyla okuryazarlık oranında yukarı yönlü bir ivmenin yakın tarihte yaşandığı söylenebilir (Kaya, 2016, s. 84-85).

Bir toplumun okuma yazma düzeyi ne kadar yüksek ise kalkınma hızı da o kadar yüksek olacaktır. Özellikle faal nüfusun okuma yazma oranının yüksek olması kalkınma hızının artması ile aynı doğrultuda seyir izlemektedir (Kayserili, 2012, s. 3). Okuryazarlık oranını ortaya koyabilmek için, 6 ve daha yukarı yaştaki okuma yazma bilenlerin sayıları, o yaştaki toplam nüfusa oranlanarak hesaplanır (Koday, 2005, s. 46).

Araştırma sahasındaki 2012-2022 yılları arasındaki 6 yaş üzeri nüfusun okuma yazma bilen sayıları incelendiğinde gözle görülür bir artış olduğu görülmektedir (Tablo 1). Okuryazar olan bu nüfusun cinsiyet oranı ise erkekler lehine sürekli fazladır (Tablo 2). Bu yıllar arasındaki veriler incelendiğinde, Sivas ilinde 2012'de 6 yaş üstü okuryazar sayısı toplamda 471721 iken bunun %54'ü (251897) erkek, %46'sı (219824) kadınlardan oluşurken; 2022 yılında ise topla nüfusun (552579 kişi) %52'si (287152) erkek, %48'i (2656427) de kadın nüfustan oluşmaktaydı (Tablo 1).

Tablo 1.

Sivas İli 6 Yaş Üzeri Okuryazar (Okuma Yazma Bilen) Sayısı (2012-2022)

Yıl	Bölge Kodu	Bölge Adı	Toplam	Erkek	Kadın
2012	TR722	Sivas	471721	251897	219824
2013	TR722	Sivas	488681	261638	227043
2014	TR722	Sivas	506568	273853	232715
2015	TR722	Sivas	501125	264631	236494
2016	TR722	Sivas	515230	269693	245537
2017	TR722	Sivas	517838	270642	247196
2018	TR722	Sivas	521389	271320	250069
2019	TR722	Sivas	520380	269927	250453
2020	TR722	Sivas	525745	272961	252784
2021	TR722	Sivas	527896	274868	253028
2022	TR722	Sivas	552579	287152	265427

Kaynak: TÜİK Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Tablo 2.**Sivas İli 6 Yaş Üzeri Okuryazar (Okuma Yazma Bilen) Oranları(2012-2022)**

Yıl	Bölge Kodu	Bölge Adı	Toplam	Erkek	Kadın
2012	TR722	Sivas	89,41	95,72	83,14
2013	TR722	Sivas	90,14	96,12	84,11
2014	TR722	Sivas	91,47	96,73	85,96
2015	TR722	Sivas	91,94	97	86,87
2016	TR722	Sivas	93,51	97,85	89,16
2017	TR722	Sivas	93,73	97,96	89,5
2018	TR722	Sivas	93,62	97,96	89,32
2019	TR722	Sivas	93,91	98,07	89,81
2020	TR722	Sivas	94,21	98,26	90,19
2021	TR722	Sivas	94,55	98,42	90,68
2022	TR722	Sivas	94,77	98,55	91

Kaynak: TÜİK Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Araştırma sahamız olan Sivas İli 2012-2022 yılları arası okuryazarlık oranlarını incelediğimizde, 2012 yılı ve 2022 yılları arasında gözle görülür bir artış olduğunu görmekteyiz. Bunun sebebi olarak yaşanan toplumsal değişimler, özellikle nüfusun eğitim düzeyinin gelişmesi için ülke çapında uygulamaya konulan projeler ve çıkarılan yasalarla artış yaşanmıştır. Özellikle 1950 sonrasında ülke genelinde yaşanan modernizasyon, ülke nüfusunun eğitim durumunu da etkilemiştir (Kaya, 2016, s. 90). Sivas İlinde de bu sürecin etkisi sonucu okuryazar oranlarında artış gözlemlenmiştir. Bu yıllar arasındaki 6 yaş üzeri nüfus verileri incelendiğinde, 2012 yılında okuma yazma oranı toplamda %89,41 iken bunun %95,72'si erkek, %83,14 ü kadın; 2013 yılında toplamda %90,14 iken bunun %96,12'si erkek %84,11'i kadın; 2014 yılında toplamda 91,47 iken bunun % 96,73 ü erkek, %85,96'sı kadın; 2015 yılında toplamda %91,94 iken bunun % 97'si erkek, % 86,87'si kadın; 2016 yılında toplamda %93,51 iken bunun % 97,85'i erkek, % 89,15'i kadın; 2017 yılında toplamda %93,73 iken bunun % 97,96'sı erkek, %89,5'i kadın; 2018 yılında toplamda % 93,62 iken bunun % 97,96'sı erkek, %89,32'si kadın; 2019 yılında toplamda % 93,91 iken bunun % 98,07'si erkek, %89,81'i kadın; 2020 yılında toplamda %94,21 iken bunun %98,26'sı erkek, % 90,19'u kadın; 2021 yılında toplamda % 94,55 iken bunun % 98,42'si erkek, % 90,68'i kadın; 2022 yılında toplamda % 94,77 iken bunun % 98,55'i erkek, % 91'i kadın nüfustan oluşmaktaydı. Bu veriler Türkiye ortalamalarında olduğu gibi, Sivas İlinde de okuma yazma ortalamalarının, eğitime ulaşım, fiziki altyapının gelişmesi, eğitime bakış ve devlet politikalarından ötürü arttığını göstermektedir.

2. Örgün Eğitim Kurumlarındaki Değişmeler

2. 1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş, 3-5 yaş arasındaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları bağımsız anaokulları olarak kurulabildikleri gibi, ihtiyaç görülen yerlerde ilköğretim okullarına bağlı ana sınıfları olarak veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da kurulabilmektedir (M.E.B, 2012, s. 11).

Milli Eğitim Temel Kanununun 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı 20. Maddesi gereğince ülkemizdeki okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak; onları ilköğretime hazırlamak; şartları elverişsiz olan çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı oluşturmak; çocukların Türkçeyi doğru ve daha güzel konuşmalarını sağlamaktır. 2012-2013 öğretim yılında uygulamaya başlanan 4+4+4 eğitim sistemi ile okul öncesi eğitime başlama yaşında herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. Yani sistem gerçekleştirilmeden önce 37- 70 72 ay arasındaki çocuklar okul öncesi eğitime gidebiliyorlardı. Şimdi de aynı şekilde 36 ayını tamamlamış çocuklar okul öncesi eğitime başlayabileceklerdir. Fakat zorunlu temel eğitime başlama yaşı değişmiş olduğundan üst sınırdaki bir değişiklik söz konusudur. Buna göre, 30 Eylül 2012 tarihi itibarıyla 37-66 ay arasındaki çocukların anaokulunda veya uygulama sınıflarında, 48-66 ay arasındaki çocukların ise anasınıflarında okul öncesi eğitim almaları sağlanmıştır. 37-66 ay arasındaki eğitimini içeren okul öncesi eğitimde şu anda

faaliyetleri devam eden “3, 4, 5 Erken Eğitimi Seç” programını uygulayan Milli Eğitim Bakanlığı’nın okul öncesi eğitimde hedefi %100 okullaşmadır (MEB, 2012b: 14,16). 2011-2012 öğretim yılı itibariyle Milli Eğitim Bakanlığı’nın istatistiklerine göre Türkiye’de okul öncesi eğitimde okullaşma oranları 3-5 yaş aralığında %30,87, 4-5 yaş aralığında %44,04 ve 5 yaş grubunda ise %65,69’dur.

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan ilköğretime başlayıncaya kadar olan tüm yaşantılarını içine alan bir eğitim sürecidir. Bu dönem eğitiminde en etkili kurum aile olmakla birlikte yakın çevre, okul öncesi eğitim kurumları, kitle iletişim araçları da ailenin eğitim çabalarına destek olabilirler (Oktay, 2007, s. 11-24).

Okul öncesi yılları; çocuğun kişiliğinin oluşmasında, temel bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarının kazanılmasında ve geliştirilmesinde en önemli yıllardır. Bu çağda çocuğa kazandırılacak olan davranış örnekleri onun kişilik gelişimini ve ilerleyen yıllardaki öğrenim yaşantısını etkileyebilecektir. Çocuğun okul öncesi eğitimi tesadüflere bırakılmamalı, ciddi bir şekilde ele alınmalı ve bilimsel tekniklerle eğitilmeleri sağlanmalıdır (Başal, 1998, s.4).

Tablo 3.

Sivas İli Okulöncesi Eğitimde Okul, Öğrenci, Derslik ve Öğretmen Sayısı (2018-2022)

İlçe	Okul	Öğrenci	Derslik	Öğretmen
Merkez	21	6515	109	296
Akıncılar	-	60	-	1
Altınyayla	1	222	5	8
Divriği	1	147	5	8
Doğanşar	-	24	-	1
Gemerek	2	445	9	18
Gölova	1	39	-	1
Gürün	2	363	6	11
Hafik	1	81	3	3
İmranlı	1	50	3	3
Kangal	1	264	3	7
Koyulhisar	1	124	5	6
Suşehri	2	410	10	15
Şarkışla	3	684	10	25
Ulaş	1	146	4	5
Yıldızeli	1	394	4	25
Zara	1	252	3	10
Toplam	40	10220	179	443

Kaynak: Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Sivas merkez ve ilçelerindeki okul öncesi eğitim istatistikleri incelendiğinde, merkez ilçede 21 anaokulunda toplam 6515 öğrenci, 109 derslik ve 296 öğretmen bulunmaktadır. Bununla birlikte Sivas’a bağlı 16 ilçede 19 anaokulunda toplam 3705 öğrenci, 70 derslik ve 147 anaokulu öğretmeni bulunmaktadır (Tablo 3). Öğretmen ihtiyacının karşılanamadığı durumlarda alan bilgisi yeterli çocuk gelişimi mezunları veya alan mezunu öğretmen adayları ücretli olarak görevlendirilmektedir. Bu sayılar 2023 eğitim vizyonu belgesinde de belirtildiği üzere ilerleyen yıllarda okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi

durumunda fiziki alt yapı yeterli hale getirildiğinde daha da artacaktır.

2. 2. İlkokul Eğitimi

Ülkemizde okul öncesi eğitimi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim izler. Türkiye, ilköğretimde Cumhuriyet'in ilk yıllarına nazaran önemli bir ivme kazanmıştır. En son 30 Mart 2012 tarihinde "6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un" Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nce kabul edilmesinden sonra Türkiye eğitim sisteminde çok önemli yapısal değişimler yaşanmıştır. Bu kanun yürürlüğe girmesi ile kesintisiz sekiz yıllık eğitim uygulamasına son verilmiş; eğitim sistemi 4+4+4 olarak yeniden kademelendirilmiştir.

Mevcut 12 yıllık zorunlu eğitimin üç kademesinden ilki olan ilkokul 4 yıllık bir süreyi (1. 2. 3. ve 4. sınıf) içermektedir. Aslında ilkokula (zorunlu eğitime) başlama yaşı yeni düzenleme ile Milli Eğitim Sistemi'nin iki temel kanunu olan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda önceki düzenlemeye göre bir değişiklik yapılmamış, sadece iki kanun arasında birliktelik sağlanmıştır. Yürürlüğe giren her iki kanunda da aynı şekilde düzenlenen 5 yaşını o yılın "Eylül ayı sonunda dolduran öğrenciler ilkokula başlar hükmü uyarınca, 2012-2013 öğretim yılından itibaren esasen 30 Eylül 2012 tarihi itibarıyla 60 ayını dolduran çocukların ilkokula başlamaları gerekmektedir" hükmüne yer verilmiştir. Ancak kamuoyunda yaşanan yoğun tartışmalar, talepler ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın değerlendirmeleri neticesinde Eylül sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların ilkokula kayıt yaptırmasına bakanlık tarafından onay verilmiştir (M.E.B, 2012, s. 14). Ancak ilkokula başlama yaşı 27 Haziran 2019 tarihinde mevzuatta yapılan değişiklik ile 66 aydan 69 aya çıkarılmış olup, aynı zaman da 10 Temmuz 2019 tarihinde yönetmelik de bu kapsamda değiştirildi.

Tablo 4. Sivas İlinde İlkokul Eğitimde Okul, Öğrenci, Öğretmen Sayısı ve Okullaşma Oranı (2016-2022)

Yıllar	Okul	Öğrenci	Öğretmen	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci	Okullaşma Oranı
2016	424	44.069	2.631	17	98,88
2017	416	43.119	2.423	18	99,42
2018	382	40.231	2.508	16	96,82
2019	354	38.482	2.444	16	95,01
2020	318	34.644	2.339	15	91,35
2021	300	34.306	2.275	15	91,25
2022	293	34.341	2.278	15	91,02

Kaynak: Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Milli Eğitim Temel Kanununun 22. maddesinde ve yukarıda belirtilen yönetmeliğin 11. maddesinde açıklanmıştır. Bu maddede ilkokul birinci sınıf için okula başlama yaşı 69 ayını tamamlayan çocuklardan başlamaktadır denilmektedir. Ayrıca kayıtların yapıldığı yıl için Eylül ayının sonu itibarı ile 69 ayını tamamlaması gerekmektedir. Bununla birlikte 69 - 70 - 71 aylık çocukların okulları bir yıl süre ile ertelenebilir. Bu çocuklar arzu ederlerse ana sınıfına gidebilirler. Görülüyor ki 66 - 67 - 68 ayını tamamlayan çocukların velileri isterlerse bir dilekçe ile bu ay grubunda yer alan çocuklarını birinci sınıfa kaydını yaptırabilirler. İlkokula kayıta 72 aydan gün alan ve daha büyük çocukların kayıt yapması ve devam etmesi zorunludur. Bu çocukların hiçbir surette okulu erteletme hakları yoktur (Milli Eğitim Temel Kanunu; Madde 22).

İlkokul okul sayıları incelendiğinde 2016-2022 yılları arası, Sivas'ta bu yıllar arasında verdiği göç ve 2014-2015 eğitim öğretim yılında ilköğretim olan eğitim kademesi ilk ve ortaokul olmak üzere ikiye ayrıldığından dolayı okulların bir bölümünün ortaokul kısmına devredilmesinden dolayı ilkokul sayılarında kademeli olarak belirgin bir azalma olmuştur. Sivas İlinde 2016 yılında 424 olan okul sayısı 2017 yılında 416, 2018 yılında 382, 2019 yılında 354, 2020 yılında 318, 2021 yılında 300, 2022 yılında 293 olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte 2016-2022 yılları arası ilkokul öğrenci sayıları incelendiğinde ilin 2016- 2022 yılları arasında verdiği göçler ve doğum oranlarındaki azalmadan dolayı ilkokul kademesinde belirgin oranda düşüş yaşanmıştır. Bu yıllar arasındaki öğrenci sayılarına bakıldığında 2016 yılında 44069, 2017 yılında 43119, 2018 yılında 40231, 2019 yılında

38482, 2020 yılında 34644, 2021 yılında 34306, 2022 yılında 34341 olarak tespit edilmiştir (Tablo 4). Ayrıca ilde 2016-2022 yılları arası ilkököl öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına bakıldığında yukarıda da bahsedildiği gibi verilen göçlerden, fiziksel kapasitenin ve özellikle merkez ilçelerde öğretmen kadrosunun artmasından ötürü 2016'den 2022 yılına kadar olan süre içerisinde ilkökullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısında bir azalma tespit edilmiştir. Araştırma sahasındaki öğretmen başına düşen öğrenci ortalamaları OECD ülkelerindeki ilkököl sınıf ortalaması olan 21'in altında olduğundan eğitim ve öğretim açısından olumlu sonuçlar doğurmaktadır (MEB İstatistikleri 2022).

Araştırma sahasında 2016-2022 yılları arasındaki ilkököl öğretmen sayılarına bakıldığında bir azalma görülmektedir. Bunun sebebi olarak köyden kente ve daha fazla miktarda köyden büyük kentlere verilen göç sonucu genç nüfusun büyük kentlere göç ederek köylerdeki öğrenci sayılarının azalması hatta yok denecek seviyeye gelmesi sonucu köy okullarının kapanmasıdır. Ancak kent merkezlerinde bu durum söz konusu değildir. Araştırma sahasındaki yıllara göre öğretmen sayılarına baktığımızda 2016 yılında 2631, 2017 yılında 2423, 2018 yılında 2508, 2019 yılında 2444, 2020 yılında 2339, 2021 yılında 2275, 2022 yılında ise 2278 olarak tespit edilmiştir (Tablo 4).

Sivas İline ait 2016-2022 yılları arasındaki ilkököl okullaşma oranları incelendiğinde, bu yıllar arasında okullaşma oranlarında düşüş olduğu görülmektedir. Araştırma sahasındaki ilkököl okullaşma oranlarındaki düşüşün nedeni kırsal kesimden (köy ve kasabalardan) büyük kentlere genç nüfusun göç etmesi ve doğum oranlarındaki azalma gösterilebilir. Bu yıllar arasındaki ilkököl düzeyinde okullaşma oranları incelendiğinde 2016 yılında %98,88, 2017 yılında %99,42, 2018 yılında %96,82, 2019 yılında %95,01, 2020 yılında %91,35, 2021 yılında %91,25, 2022 yılında ise %91,02 olarak tespit edilmiştir (Tablo 4).

2. 3. Ortaokul Eğitimi

En son 30 Mart 2012 tarihinde 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)'nce kabulü, Türkiye eğitim sisteminde çok önemli yapısal düzenlemelere neden olmuştur (M.E.B, 2012). Bu kanun ile birlikte kesintisiz sekiz yıllık eğitim uygulaması sona erdirilmiş; eğitim sistemi 4+4+4 olarak yeniden kademelendirilmiştir. Bu yasa ile ilköğretim okullarının ilk ve ortaokul olarak ayrışması kararlaştırılmıştır. Bu kanun doğrultusunda ilkököl ve ortaokul kademelerinin birbirlerinden fiziksel olarak ayrılmaları gerekli fiziki alt yapının oluşturulmasından dolayı birkaç yıl sürmüştür. Okulların ilk ve orta kademe olarak ayrılmaları ve farklı binalarda eğitim öğretime devam etmeleri öğrencilere daha verimli bir ortam hazırlaması açısından olumlu karşılanmıştır.

Tablo 5.

Sivas İlinde Ortaokul Eğitimde Okul, Öğrenci, Öğretmen, Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı ve Okullaşma Oranı (2016-2022)

Yıllar	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci	Okullaşma Oranı
2016	208	44.083	2.884	15	93,78
2017	211	42.580	2.911	14	95,6
2018	207	40.552	2.926	13	95,77
2019	204	39.443	2.903	13	96,12
2020	202	41.469	2.903	14	96,92
2021	207	40.775	2.908	14	96,06
2022	208	40.130	3.221	12	93,35

Kaynak: Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Sivas'ta ortaokul sayılarına bakıldığında 2016-2022 yılları arasındaki çok belirgin bir değişme görülmemiştir. 2016 yılında 208, 2017 yılında 211, 2018 yılında 207, 2019 yılında 204, 2020 yılında 202, 2021 yılında 207, 2022 yılında ise 208 olarak tespit edilmiştir (Tablo 5). Tablo 5'den de anlaşılacağı üzere 2016-2022 yılları arasındaki ortaokul öğrenci sayıları incelendiğinde bir düşüş olduğu görülmektedir. İlkokul kademesinde öğrenci sayılarındaki düşüş ortaokul kademesinde de görülmektedir.

Bunun sebebi ilkökul kısmında da belirtildiği üzere büyük kentlere verilen göç ve doğum oranlarındaki azalma olarak gösterilebilir. Yöreden olan göçlerde daha çok büyük şehirlerin tercih edilmesi sadece ekonomik sebeplere bağlamak doğru olmaz. Nitekim bu konuda sosyal ihtiyaç ve isteklerinde etkili olduğu bir gerçektir. Büyük şehirlerin sunduğu sosyal, kültürel imkânlar, daha iyi bir yaşam sürme arzusu ve eğitiminde büyük ölçüde göçleri hızlandırdığını göz ardı etmemek gerekir (Soylu, 2000, s. 314). Bu yıllar arasındaki ortaokul öğrenci sayıları incelendiğinde 2016 yılında 44083, 2017 yılında 42580, 2018 yılında 40552, 2019 yılında 39443, 2020 yılında 41469, 2021 yılında 40775, 2022 yılında ise 40130 olarak tespit edilmiştir.

Bununla birlikte 2016-2022 yıllarında ortaokul öğretmen sayıları incelendiğinde 2016 yılında 2884, 2017 yılında 2911, 2018 yılında 2926, 2019 yılında 2903, 2020 yılında 2903, 2021 yılında 2908, 2022 yılında ise 3221 olarak tespit edilmiştir. 2016 ve 2021 yılları arasında belirgin bir değişimin olmadığı, ancak 2022 yılında ortaokul öğretmen sayılarında yaklaşık % 10'luk bir artış gözlemlenmektedir. Bunun sebebi incelendiğinde bu yıllarda okul ve öğrenci sayılarında belirgin bir artış olmazken Milli Eğitim Bakanlığının ortaokullarda boş bulunan öğretmen kadrolarına ücretli veya görevlendirme öğretmen yerine kadrolu öğretmenlerin atanmasını sağlayarak eğitimin niteliğini artırma politikasıdır.

Ortaokul öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına bakıldığında 2016-2022 yılları arası ilkökul kademesinde olduğu gibi verilen göçlerden, fiziksel kapasitenin ve özellikle öğretmen kadrosunun artmasından ötürü 201'dan 2022 yılına kadar olan süre içerisinde bir azalma tespit edilmiştir.

Öğretmen başına düşen öğrenci ortalamaları OECD ülkelerindeki ortaokul sınıf ortalaması olan 23'ün altında olduğundan eğitim ve öğretim açısından olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Araştırma sahasındaki ortaokullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, 2016 yılında 15, 2017 yılında 14, 2018 yılında 13, 2019 yılında 13, 2020 yılında 14, 2021 yılında 14, 2022 yılında ise 12 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 5).

Ortaokullarda okullaşma oranları incelendiğinde, 2016-2022 yılları arasındaki bu yıllar arasında belirgin bir değişim olmadığı sadece 2022 yılında bir miktar düşüş olduğu görülmektedir. Sivas'ta 2022 yılında ortaokul düzeyinde okullaşma oranlarındaki bu düşüşün nedeni olarak ilkökul kademesinde de belirtilen gibi köyden ve kentten büyük kentlere genç nüfusun göç etmesi gösterilebilir. Araştırma sahasındaki ortaokul okullaşma oranları incelendiğinde, 2016 yılında %93,78, 2017 yılında %95,6, 2018 yılında %95,77, 2019 yılında %96,12, 2020 yılında %96,92, 2021 yılında %96,06, 2022 yılında ise %93,35 olarak tespit edilmiştir (Tablo 5).

2. 4. Ortaöğretim (Lise ve Dengi Okullar) Eğitimi

Ortaöğretim diye belirtilen eğitim dönemi, 4+4+4 eğitim sisteminin üçüncü kademesi olan 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) eğitimi olarak düzenlenmiştir. Lise (ortaöğretim) seviyesinde temel olarak iki farklı tür bulunmaktadır. Genel ortaöğretim kurumları (liseler) ile mesleki ve teknik ortaöğretim (liseler) kurumları. Ancak bunların içindeki türlere geçildiğinde tür ve program bazında farklılıklar çoğalmaktadır. Son yıllarda bu türlerin azaltılması ve programların güncellenerek artırılması yönünde bir çalışma Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Şu anda sistemde bulunan genel ortaöğretim kurumları Genel Liseler, Fen Liseleri Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'dir (M.E.B, 2012, s. 18). Ayrıca 2016; 29818 sayılı yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Program ve Proje uygulayan eğitim kurumları yönetmeliğine göre illerde nitelikli proje liseleri açılmasına karar verildi. Bu açılan okullarda diğerlerinde olduğu gibi öğrenciler sınav puanlarına göre yerleştirilmekte, dört yıl süre ile bu okullar izlenmekte, dört yılsonunda projenin ve eğitim öğretimin amacına ulaşması durumunda okul dört yıl süreyle tekrar proje okulu olarak eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

Ortaöğretim kademesi, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir. Belli başlı bir programa ağırlık veren okullara lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi gibi eğitim dallarını belirleyen adlar verilir. Nüfusu az ve dağınık olan ve Milli Eğitim Bakanlığınca uygun görülen yerlerde, ortaöğretimin, genel, mesleki ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler kurulabilir. Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi, uygulanan programın niteliklerine göre, Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilir (Milli Eğitim Temel Kanunu; Madde 29).

Tablo 6.

Sivas İlinde Ortaöğretimde Okul, Öğrenci, Öğretmen, Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı ve Okullaşma Oranı (2016-2022)

Yıllar	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci	Okullaşma Oranı
2016	110	43.078	2.488	14	74,57
2017	120	45.752	2.692	13	80,14
2018	107	48.606	2.917	13	85,34
2019	106	48.123	2.935	12	83,28
2020	110	47.759	2.928	12	87,31
2021	116	46.114	2.823	12	88,37
2022	120	45.668	3.204	11	88,06

Kaynak: Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü Verilerinden Yararlanılarak Hazırlanmıştır.

Ortaöğretimin amaç ve görevlerine bakıldığında; Milli Eğitimin genel hedeflerine ve temel ilkelerine uygun olarak, bütün öğrencilere ortaöğretim düzeyinde asgari olarak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkı sağlama bilincini ve gücünü kazandırmak; öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda hem yükseköğretime hem de mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır (Milli Eğitim Temel Kanunu; Madde 28).

Bu başlık altında araştırma sahası olan Sivas İlinin Ortaöğretim okullaşma oranları, öğrenci sayıları, öğretmen sayıları, okul sayıları ve öğretmen başına düşen öğrenci sayıları detaylı bir şekilde incelendiğinde ilk ve orta öğretimde farklılık göstermektedir. Nitekim Sivas'ta ortaöğretim (Lise ve Dengi Okullar) sayılarına bakıldığında 2016-2022 yılları arasındaki çok belirgin bir değişme görülmemiştir. Bu yıllar arasında ortaöğretim okul sayıları 110 ile 120 arasında değişmektedir. 2016 yılında 110, 2017 yılında 120, 2018 yılında 107, 2019 yılında 106, 2020 yılında 110, 2021 yılında 116, 2022 yılında ise 120 olarak tespit edilmiştir. 2016-2022 yılları arasındaki ortaöğretim (Lise ve dengi okullar) öğrenci sayıları incelendiğinde belirgin bir değişme olmadığı, en gözle görülür değişimin 2017 ve 2018 yıllarında olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak 2012 yılında yürürlüğe giren 4+4+4 sisteminin liseleri zorunlu hale getiren değişikliktir. Ancak 2020 yılından sonra ise ortaöğretim öğrenci sayılarında düşüş olduğu gözlemlenmektedir. Bunun sebebi olarak diğer kademelerde de belirttiğimiz üzere büyük kentlere verilen göçler etkili olmuştur. Araştırma sahasındaki 2016-2022 yılları arasındaki ortaöğretim öğrenci sayıları incelendiğinde 2016 yılında 43078, 2017 yılında 45752, 2018 yılında 48606, 2019 yılında 48123, 2020 yılında 47759, 2021 yılında 46114, 2022 yılında ise 45668 olarak tespit edilmiştir (Tablo 6).

Ortaöğretim öğretmen sayıları incelendiğinde 2016-2022 yılları arasında 2016 yılında 2488, 2017 yılında 2692, 2018 yılında 2917, 2019 yılında 2935, 2020 yılında 2928, 2021 yılında 2823, 2022 yılında ise 3204 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen sayıları incelendiğinde, 2022 yılına ait diğer kademelerde de olduğu gibi %10'un üzerinde bir artış olduğu görülmektedir. Bunun sebebi diğer kademelerde de belirttiğimiz gibi bu yıllarda okul ve öğrenci sayılarında belirgin bir artış görülmezken Milli Eğitim Bakanlığının ortaokullarda boş bulunan öğretmen kadrolarına ücretli veya görevlendirme öğretmen yerine kadrolu öğretmenlerin atanmasını sağlayarak eğitimin niteliğini artırma politikasıdır.

Ortaöğretim öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına bakıldığında 2016-2022 yılları arası ilkökul ve ortaokul kademesinde olduğu gibi verilen göçlerden, fiziksel kapasitenin ve özellikle öğretmen kadrosunun artmasından ötürü 2016'den 2022 yılına kadar olan süre içerisinde ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında bir azalma görülmüştür. Sivas'ta öğretmen başına düşen öğrenci ortalamalarının bu yıllar içinde düşüş göstermesi eğitimin kalitesinin ve niteliğini arttırmış; ortaöğretim (lise ve dengi okullar) öğretmen başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, 2016 yılında 14, 2017 yılında 13, 2018 yılında 13, 2019 yılında 12, 2020 yılında 12, 2021 yılında 12, 2022 yılında ise 11'dir.

Sivas İline ait 2016-2022 yılları arası ortaöğretim okullaşma oranı incelendiğinde, 2018 yılı ve sonrasında gözle görülür bir artış gözlemlenmektedir. Bunun nedeni olarak ortaöğretim (lise ve dengi okulların) zorunlu hale gelmesi ile birlikte proje okullarının yani nitelikli okulların sayısının çevre illere ve kırsala göre artmasıyla araştırma sahasındaki okullaşma oranlarında artış görülmüştür. Bununla birlikte çevre illerden ve kırsaldan nitelikli okulları tercih ederek Sivas'a eğitim görmek için gelen öğrencilerin sayısında da artış olmuştur. Araştırma sahasındaki ortaöğretimde okullaşma oranlarının yıllara göre dağılımı, 2016 yılında %74,57, 2017 yılında %80,14, 2018 yılında %85,34, 2019 yılında %83,28 iken 2020 yılında %87,31, 2021 yılında %88,37, 2022 yılında ise %88,06'ya yükselmiştir.

2. 5. Sivas'ta Yükseköğretim

Sivas'ta yükseköğretim, ortaöğretime dayalı ve en az dört yarıyılı kapsayan, her kademedeki eğitim-öğretimin tamamı olarak ifade edilebilir. Kişilerin, bir meslek sahibi olabilmeleri için gerekli bilgi ve beceriyi edindikleri öğretim kurumudur. Bu kurumlarda ön lisans ve lisans düzeylerinde eğitim yapılmaktadır. Ön lisans, ortaöğretime dayalı dört yarıyılı kapsayan ve ara insan gücü yetiştirmeyi hedefleyen, yani lisans öğretiminin ilk kademesini oluşturan bir yükseköğretimdir.

Lisans, en az sekiz yarıyılık (4 yıl) programı kapsayan bir yükseköğretim şeklidir. Lisans düzeyinde örgün, açık ve dışarıdan (ekstern) eğitim verilmektedir.

Toplumların geçirmiş olduğu, tarım ve sanayi dönemlerinden sonra içinde bulunduğumuz bilgi çağında, eğitimin derecesi ve niteliği daha da önemli kazanmıştır. Bilgi birikimi yüksek, çalıştığı işte uzman ve donanımlı, teknolojiye uyum sağlayabilen, kullanan ve takip eden insanların toplum içinde fazla olması, ülkelerin kalkınma hızlarında doğrudan etkilidir. Bu nedenle yükseköğrenim görmek sadece kişiye değil topluma da büyük katkı sağlamaktadır.

Diğer yandan yükseköğretimin verildiği üniversiteler, buldukları yerleşmelerin sosyo-ekonomik hayatına büyük etkiler yapmaktadır. Geçmişten günümüze, ülkemizde üniversite eğitimi almak isteyen genç nüfusun artması karşısında, Cumhuriyet Döneminden bu yana çok sayıda üniversite açılmıştır. Yeni kurulan üniversitelerin buldukları yerde eğitim seviyesinin yükselmesine katkıda bulunacağı, nitelikli işgücü oranını yükselteceği ve o yerleşim biriminin şehirleşme sürecini hızlandıracağı düşünülmüştür (Çolak, 2009, s. 60).

Bir şehre üniversitelerin kurulması ile doğrudan veya dolaylı olarak oluşturulan istihdam ve bunun beraberinde getirdiği gerek kurumsal gerekse çalışanların, öğrencilerin ve ziyaretçilerin yaptığı harcamalar, şehirlerin ekonomik faaliyetlerinde canlılık meydana getirmektedir (Işık, 2008, s. 159).

Ülkemizin ikinci büyük yüzölçümüne sahip şehri olan Sivas'ta kurulan Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Cumhuriyetin kuruluşunun 50. yılı anısına, 1788 numaralı kanunla 1974 yılında kanunlaşarak 11000 dönüm arazi üzerinde kurulmuştur. 1974 yılında Tıp Fakültesi ile eğitime başlayan Cumhuriyet Üniversitesi bünyesinde, 18 Fakülte, 4 Enstitü, 1 devlet konservatuvarı, 4 Yüksekokul, 14 Meslek Yüksekokulu ile 50000(51.817)'in üzerinde öğrenciye hizmet vermektedir (Tablo 7). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi kurulduğu yıldan bugüne(1974-2023) kadar 195336 kişi mezun vermiştir.

Tablo 7.

Sivas İlinde Yükseköğretim Kurumları

Fakülteler	-Hafik Kamer Örnek Meslek Yüksekokulu
-Diş Hekimliği Fakültesi	-İmranlı Meslek Yüksekokulu
-Eczacılık Fakültesi	-Kangal Meslek Yüksekokulu
-Edebiyat Fakültesi	-Koyulhisar Meslek Yüksekokulu
-Eğitim Fakültesi	-Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
-Fen Fakültesi	-Sivas Meslek Yüksekokulu
-Hukuk Fakültesi	-Suşehri Timur Karabal Meslek Yüksekokulu
-İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	-Şarkışla Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu
-İlahiyat Fakültesi	-Yıldızeli Meslek Yüksekokulu
-İletişim Fakültesi	-Zara Ahmet Çuhadaroğlu Meslek Yüksekokulu
-Mimarlık Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Araştırma Merkezleri
-Mühendislik Fakültesi	-Anadolu Selçukluları Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Sağlık Bilimleri Fakültesi	-Arkeoloji ve Sanat Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Spor Bilimleri Fakültesi	-Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Teknik Eğitim Fakültesi	-Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Teknoloji Fakültesi	-Çocuk Koruma Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Tıp Fakültesi	-Dini İlimler Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Turizm Fakültesi	-Folklor Araştırmaları Merkezi
-Veteriner Fakültesi	-Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Yöntemleri Uygulama ve Araştırma Merkezi
Enstitüler	-İleri Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (CÜTAM
-Eğitim Bilimleri Enstitüsü	-Kariyer Planlama Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Fen Bilimleri Enstitüsü	-Kültür Mirasları ve Sanat Eserleri Koruma ve Geliştirme - Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Sağlık Bilimleri Enstitüsü	-Nanofotonik Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Sosyal Bilimleri Enstitüsü	-Optik Bilimler Uygulama ve Araştırma Merkezi
Yüksekokullar	-Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Suşehri Sağlık Yüksekokulu	-Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Şarkışla Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	-Sağlık Hizmetleri Araştırma ve Uygulama Merkezi
-Yabancı Diller Yüksekokulu	-Sivas Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Zara Veysel Dursun Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	-Sürekli Eğitim Merkezi (CÜSEM)
Konservatuvar	-Tarım ve Hayvancılık Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Türk Müziği Devlet Konservatuvarı	-Tıp Fakültesi Araştırma Merkezi
Meslek Yüksek Okulları	-Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Cumhuriyet Meslek Yüksekokulu	-Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Divriği Nuri Demirağ Meslek Yüksekokulu	-Yapay Zeka Sistemleri ve Veri Bilimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Gemerek Meslek Yüksekokulu	-Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Uygulama ve Araştırma Merkezi
-Gürün Meslek Yüksekokulu	-Yüksek İrtifa ve Spor Uygulama ve Araştırma Merkezi

Sonuç ve Öneriler

Bir ülkenin sahip olduğu en önemli doğal kaynak hiç şüphesiz ki yetişmiş, bilgili, becerili insan kaynağıdır. Yetişmiş bilgili insan gücüne sahip olan ülkeler hızlı bir gelişim gösterirler. Günümüzde ülkelerin gelişimini belirleyen ölçütlerin başında ekonomik göstergeler gelmektedir. Kişi başına düşen milli gelir, GSMH, ithalat ve ihracat miktarları bu göstergelerden bazılarıdır. Ekonomik gelişmenin temelinde ise ülkelerin sahip olduğu nüfusun eğitim seviyesi de rol oynamaktadır. Gelişmiş olan ülkelerin bütçeden eğitime ayırdığı pay yüksek olurken; yapılan bu yatırımların karşılığını uzun vadede, ülke ekonomisine yaptığı kalıcı ve etkili gelişimlerine sağladığı katma değerle geri kazanırlar.

Ülkemizdeki okul öncesi eğitim uzun yıllar boyunca ailelerin inisiyatifine bırakılmıştır. Bu durum okul öncesi eğitimde olumsuzluklara yol açmıştır. Son yıllarda ise bu durum tersine çevrilmiştir. Türkiye’de son yıllarda eğitime milli bütçeden ayrılan pay giderek artmaktadır. Ülkenin birçok yerinde ilk ve ortaöğretim düzeyinde yapılan derslikler, bu okullara atanan öğretmenler ve 2024 yılında ülke çapında faaliyet gösteren 208 üniversite eğitim alanında atılan adımların bir sonucudur. Ülkemizin sahip olduğu genç nüfusun nitelikli bir şekilde yetişmesi için yapılan bu yatırımların etkisiyle ekonomik ve sosyal kalkınma da gerçekleşmektedir. Dolayısı ile bir ülkenin eğitim durumu gelişmişliğini de gösteren en önemli göstergelerden biri olarak kabul edilir (Ayhan, 2009, s. 318).

Toplumların kalkınmasındaki etkili olan unsurların başında hiç şüphesiz ki eğitim gelmektedir. Eğitim toplumların kalkınmasında, ilerlemesinde ve insanların dünyaya bakışının gelişmesinde büyük rol oynar. Dolayısı ile günümüz Türkiye’sinde eğitime verilen önem ülkenin kalkınması açısından büyük önem taşımaktadır. Ülkemizin son yıllarda eğitim alanında gösterdiği çabaya rağmen; ülkenin eğitim durumu yeterli değildir. Bununla birlikte ülkemizde okullaşma oranları ve teknolojiyi etkili kullanma yüzdesinin son yıllarda artmasına rağmen yeterli düzeyde olduğu söylenemez. Bununla birlikte gerek Milli Eğitim Bakanlığı’nın gerekse duyarlı hayırsever vatandaşların eğitim anlamında Sivas’a verdikleri destek takdire şayandır. Ancak tüm bu çabalar ülkemizdeki eğitimin dünya standartlarının üzerine çıktığı anlamını taşıyor. Bu nedenle bir an önce Türkiye’deki eğitimin dünyaya entegre edilmesi gerekmektedir.

Sivas’ın 2016-2022 yılları arasındaki eğitim verileri incelendiğinde, özellikle ilkokul ve ortaokul kademesindeki okullaşma oranlarının belirgin bir artış göstermediği dikkati çeker. Bu durumun asıl nedeni ildeki doğum hızının azalmasının yanı sıra yöre dışına verilen göçlerdir. Bu göçlerin nedenleri arasında ise başta iklim koşullarının elverişsizliği yanında sanayi yatırımlarının yetersizliği ve buna bağlı olarak ticaretin gelişmemesi neticesinde burada yaşayan nüfusa iş ve istihdam alanlarının sağlanamayışıdır.

Okuryazarlık oranları incelediğimizde 2012-2022 yılları arasında gözle görülür bir artışın olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgede yaşanan kültürel değişim ve dönüşümdür. Ayrıca ülke nüfusunun eğitim seviyesinin yükseltilmesi için ülke genelinde uygulamaya konulan projeler ve çıkarılan kanunlardır. Zaman içerisinde eğitim ile birlikte 1950 yılı sonrasında ülke genelinde yaşanan hızlı şehirleşme, modernizasyon ve iletişimdeki gelişmeler de nüfusun eğitim durumunu büyük ölçüde etkilemiştir. Bu değişim ve dönüşüm Sivas ve çevresinde yaşayan nüfusun okuryazar oranlarında sayısal artış olarak gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak Sivas’a ait 2012-2022 yılları arasındaki okuma yazma bilenlerin oranları incelendiğinde bu yıllar arasında gözle görülür bir artış olduğu görülmektedir. Ancak okuryazar oranlarının istenilen düzeye ulaşabilmesi için eğitime ve öğretime erişim olanaklarının daha üst seviyelere ulaşması gerekmektedir. Bununla birlikte son yıllarda Cumhurbaşkanlığı himayesinde ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yürütülen okuma yazma seferberliği bu anlamda bir ivme niteliği göstermekte ancak bunun daha da yaygın hale getirilmesi ve sürdürülmesi gerekmektedir.

Bölgede eğitim ve kalkınma arasındaki ilişki ele alındığında; özellikle ilkokul ve ortaokul kademelerinde görülen okullaşma oranlarının istenen düzeyde gerçekleşmeyişinin nedenleri arasında ekonomik, sosyal ve kültürel nedenlerden kaynaklı göçler gelmektedir. Bununla birlikte ilde büyük ölçekli sanayi kuruluşlarının bulunmaması, iş ve istihdam alanlarının yetersizliği gibi nedenler sayılabilir. Bu sorunların çözümü için devletin vereceği teşvikler yanında yörede yaşayan paydaşların ortak bir akıl yürüterek çözüm için sorumluluk almaları gerekmektedir. Ayrıca teknolojiyi etkili kullanmak için yeterli teknolojik destek sağlanarak, okullaşma oranı üst seviyelere ulaştırılmalıdır. Bununla birlikte bu problemlerin ortadan kalkması veya azalması ile birlikte nüfusta, okullaşma oranlarında ve öğrenci sayılarında bir artış olacağından, fiziksel altyapıya ihtiyaç duyulacaktır, bu yüzden bu ihtiyaçlarında bir an önce bağlı kurumlar tarafından giderilmesi yararlı olacaktır.

Okul öncesi eğitim kademesi zorunlu hale getirilmeli ve ihtiyacı karşılayacak kadar okul inşa edilmelidir.

Eğitimin her kademesinde kadrolu öğretmen uygulamasına geçilmeli dezavantajlı bölgelere öğretmen ataması yapılmalıdır. Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan okullara öğretmen atamaları yapmak, birleştirilmiş sınıf uygulamasını azaltabilir.

Eğitim alanında gerçekleştirilen her yatırımın, ülkenin geleceğine yapılan yatırım olduğu gerçeği göz önünde bulundurularak, bölgeye yeni okullar veya var olan okullara imkânlar dâhilinde ek binalar yapılmalıdır.

Eğitimin kalitesini ve seviyesini arttırmak amacıyla velilere yönelik eğitim programları düzenlenmelidir.

Yazar Katkıları: Fikir- C. P., H.S.; Tasarım- C. P., H.S.; Denetleme- C. P., H.S.; Kaynaklar- C. P., H.S.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi- C. P., H.S.; Analiz ve/veya Yorum- C. P., H.S.; Literatür Taraması- C. P., H.S.; Yazıyı Yazan- C. P., H.S.; Eleştirel İnceleme- C. P., H.S.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Author Contributions: Concept - C. P., H.S.; Design- C. P., H.S.; Supervision- C. P., H.S.; Resources- C. P., H.S.; Data Collection and/or Processing- C. P., H.S.; Analysis and/or Interpretation- C. P., H.S.; Literature Search- C. P., H.S.; Writing Manuscript- C. P., H.S.; Critical Review- C. P., H.S.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(17), 9-26.
- Ayhan, F. (2019), *Eğitim coğrafyası açısından bir karşılaştırma: Bakırköy ve Sultangazi ilçeleri*. *Journal of Awareness*, 4 (3), 305-320.
- Başal, A. H. (1998). *Okul öncesi eğitime giriş*. Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Çolak, N. (2009). *Eğitim coğrafyası bakımından Doğu Anadolu Bölgesi illerinde okullaşma oranları*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Doğanay, H. (1994). *Türkiye beşeri coğrafyası*. Gazi Büro Kitabevi.
- Erden, M. (2009). *Eğitim bilimlerine giriş*. (4. Baskı). Arkadaş.
- Ergün, A. (2016). *Sivas ilinde coğrafi faktörlerin göç olgusu üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Işık, E. (2013). *Erzurum il'inin eğitim coğrafyası*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Işık, Ş. (2008). Türkiye'de üniversitelerin kentleşme üzerine etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 10 (3), 159-181.
- Kaya, F. (2016). *Ağrı ilinin eğitim coğrafyası*. Ağrı Valiliği İl Kültür ve Turizm Yayınları.
- Kayserili, A. (1-3 Ekim, 2012). *Erzurum şehri'nin eğitim durumu* [Özet bildiri sunumu]. Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Eğitim Bilimleri Araştırmaları Sempozyumu, Sinop.
- Koday, S. (2005). Gümüşhane ilinin eğitim coğrafyası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5 (1), 45-56.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012a). *Milli eğitim istatistikleri-örgün eğitim*. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012b). *12 yıl zorunlu eğitim sorular-cevaplar*. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar
- Oktay, A. (1990). Okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması. *M. Ü. A. E. F. E. B. Dergisi*, 2, 151-160.
- Oktay, A. (2007). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. A. Okay ve Ö. P. Unutkan (Haz.), Morpa Kültür Yayınları.
- Özçağlar, A. (2011). *Coğrafya 'ya giriş*. Ümit Ofset Matbaacılık.
- Özdemir, İ. (2020). *Zara ilçesi'nin coğrafi etüdü*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Soylu, H. (2000), *Darende ilçesinin beşeri ve iktisadi coğrafyası*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Şahin, V. (2015). Tekirdağ'ın eğitim coğrafyası üzerine bir inceleme. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 20 (34), 43-60.

İnternet Kaynakları

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>

<https://www.sivaskulturenvanteri.com/sivas/sivasin-cografya-konumu/>

https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_09/15142558_meb_istatistikleri_organ_egitim_2021_2022.pdf